

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

РОЗРАХУНОК ТА ПРОЕКТУВАННЯ СИСТЕМ ВОДОПІДГОТОВКИ В РАС

спеціальність	Н5 водні біоресурси та аквакультура	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Біотехнологія	факультет	Біотехнологій
освітній рівень	другий (магістерський)	кафедра	Біотехнології, молекулярної біології та водних біоресурсів

ВИКЛАДАЧ

Шаблій Денис Олегович

Вища освіта - спеціальність водні біоресурси та аквакультура

Посада-асистент

Досвід роботи -16 років на рибних господарствах

Показники професійної активності з тематики курсу:

- співавтор наукових публікацій: 2 статей у фахових виданнях України; 2 статті у іноземних виданнях; 2 патента України;
  - співавтор навчально-методичних публікацій: 4 навчальних посібника та методичних вказівок до біотехнології по вирощуванню гідробіонтів.
- учасник міжнародних наукових та методичних конференцій у галузі біотехнології.

телефон	+380661451576	електронна пошта	rubovod@gmail.com	дистанційна підтримка	Moodle

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	Формування у здобувачів системних знань та практичних навичок з розрахунку матеріальних балансів (азот, кисень, тверді частки), проєктування вузлів механічного очищення, біологічної фільтрації та газообмінного обладнання для закритих систем вирощування гідробіонтів.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	• Розраховувати азотний баланс (TAN) та визначати необхідний водообмін. • Визначати кисневий баланс, масу виділеного CO₂ та утворення TSS. • Виконувати гідравлічний підбір сіткових мікрофільтрів та проєктувати відстійники. • Розраховувати питому швидкість нітрифікації, об'єм біозавантаження та геометрію біореакторів. • Проводити розрахунки систем оксигенації та дегазації для підтримання оптимального газового складу води.
Обсяг і форми контролю	4 кредити ECTS (120 годин): 16 годин лекції, 16 годин лабораторно-практичні; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль - диференційований залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	Вільне зарахування

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Матеріальний баланс та механічна фільтрація.

Лекційний блок

Лекція 1.	Вступ до РАС та вихідні дані.	Лабораторно-практичне заняття 1 (ЛПЗ 1)	Розрахунок динаміки біомаси та добового раціону годівлі.	Самостійна робота	Динаміка накопичення нітратів у закритих системах при мінімальній підміні води Вплив складу кормів та добавки жирів на фізичні властивості та осідання твердих відходів
Лекція 2.	Розрахунок азотного балансу (амонійний азот).	ЛПЗ 2	Розрахунок виділення TAN та мінімального водообміну.		
Лекція 3.	Газовий баланс (O_2 , CO_2) та тверді частки (TSS).	ЛПЗ 3	Розрахунок потреби в кисні, продукції CO_2 та маси відходів.		
Лекція 4.	Механічна фільтрація (барабанні мікрофільтри).	ЛПЗ 4	Розрахунок площі сітки та гідравлічний підбір мікрофільтра.		

Модуль 2. Біологічна очистка та газообмін.

Лекція 5.	Гравітаційне відстоювання та сепарація осаду.	ЛПЗ 5	Розрахунок геометрії радіального/ламельного відстійника.	Самостійна робота	Порівняльна характеристика на ринку сучасних типів біозавантажень. Сучасні технології зневоднення та комплементарної переробки рибничого шламу (аквапоніка, вермикультура). Порівняльний аналіз ефективності використання оксигенаційних колон та низьконапірних оксигенаторів.
Лекція 6.	Теорія та кінетика біологічної фільтрації.	ЛПЗ 6	Розрахунок питомої швидкості нітрифікації.		
Лекція 7.	Конструювання біофільтрів та види біозавантажень.	ЛПЗ 7	Розрахунок необхідного об'єму біозавантаження та розмірів реактора.		
Лекція 8.	Оксигенація води: абсорбція чистого кисню. Дегазація та видалення надлишкового CO_2 .	ЛПЗ 8	Розрахунок продуктивності системи оксигенації. Розрахунок дегазаційної колони та витрати повітря на продувку		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. **Тіммонс М.Б., Ебелінг Дж.М.** Рециркуляційна аквакультура (Recirculating Aquaculture): практичний посібник. – Ithaca: Cayuga Aqua Ventures, 2013. – 788 с.
2. **Леканг О.-І.** Аквакультурна інженерія (Aquacultural Engineering): підручник. – Chichester: Wiley-Blackwell, 2020. – 432 с.
3. **Спотт С.** Культивування риб та безхребетних: управління якістю води в закритих системах (Fish and Invertebrate Culture: Water Quality Management in Closed Systems): навчальний посібник. – New York: John Wiley & Sons, 1992. – 192 с.
4. **Грициняк В.О., Смородінов О.В., Гринжевський М.В.** Інженерне забезпечення та індустриальні технології в аквакультурі: підручник. – К.: Аграрна наука, 2018. – 384 с.
5. **Бойд К.Е.** Якість води: вступ до аквакультури (Water Quality: An Introduction for Aquaculture): навчальний посібник. – Springer, 2019. – 437 с.

Методичне забезпечення

1. **Щербак О.В., Шаблій Д.О., Гноєвий І.В.** Робочий зошит для лабораторно-практичних занять з дисципліни « Розрахунок та проектування систем водопідготовки в РАС ». - Х.: РВВ ДБТУ, 2026. - 52 с.
2. **Щербак О.В., Шаблій Д.О., Гноєвий І.В.** Методичні вказівки до виконання розрахунково-графічної роботи «Інженерний розрахунок та компонування РАС» з дисципліни « Розрахунок та проектування систем водопідготовки в РАС ». - Х.: Видавництво ДБТУ, 2026. - 34 с.
3. **Щербак О.В., Шаблій Д.О., Гноєвий І.В.** Лекції з дисципліни «Розрахунок та проектування систем водопідготовки в РАС ». - Видавництво РВВ ДБТУ, 2026. - 88 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ (електронне посилання на положення)

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.